



R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Hæ sunt Mercatus, Placitum, seu Iudicium forense, Iuramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Cast. *tom. 1. tr. 3. d. 6. de dispens. leg. q. 4. n. 8.* att nullibi apparet adesse ejusmodi concessionem, ut scilicet nulla existente causa subditos exculante, dubia ne quidem, & solum ad communes elemosynas distribuendas, vel ad quodcumque aliud opus bonum faciendum, inferior Pontifice dispense in legibus iuris communis, qualis est observatio festorum, vel jejuniorum, id enim esse dispensare ex causa; sed commutare ad libitum, atque adeo transcendere limites dictae concessionis. Dixi autem (in festis iure Superiori inductis) nam de Summo Pontifice in his, vel de Episcopis in festis iure Dioecelano impositis, alia est ratio, de qua *alibi*.

40. Illud approbo, quia in aliquibus Dioecibus imposita est concedens multa pecuniaria laborantibus in die festo; hanc posse, ut faveret Sanch. *lib. 3. de matr. d. n. 10.* probato delicto, & sine fraude exigis & posse, immo debere (ut monet de omnibus similibus poenis Tridentinum *sess. 25. c. 3. de reform. matr.*) locis piis applicari.

41. Cur signate dictum est (sine fraude)? Quia alicubi (dolens refero; quod videtur) ab Episcopis constituti sunt aliqui Officiales, quibus festorum iura dedit nomen *Festuariorum*, quorum est munus laborantes die festo deprehendere, deferre, ac multa pecuniaria condemnare. Ex his ergo Festuarii nonnulli nullo rubore, religione nulla, interdum pactum ineunt cum artificibus, camporumque cultoribus, ut reddant quandam pecuniae censum quotannis, ne eodem anno ab ipsis Festuariis molestiam patiantur, quo freti pacto, an Opifices, ac Rustici faciliores sint ad frangendam legem, alii judicent. Illud proclamo, & id concedi, vel permitti, & ab ipsis Officialibus id praestari, indignum, scandalosum, perniciosum esse.

CAPUT IV.

De Actionibus quibusdam non servilibus die Festo prohibitis.

§. I. *Haec sunt Mercatus, Placitum, seu Iudicium forense, Iuramentum, Mercatus.*

1. **T**ripliciter sumitur Mercatus. Primò enim significat universales Nundinas (Italicè *Fiera*) quae semel, vel bis in anno ad publicum commercium celebrantur. Secundò, Nundinas de quibusdam rebus usualibus, (Italicè *Mercato*) quae semel in hebdomada ad Oppidi abundantiam sunt institutae; Tertio, ipsum actum mercandi; id est, emptionem, venditionemque rerum, c. 1. *ul. de Feriis, l. 1. 2. 3. & ult. c. eodem tit.*

2. Primus jam est in usu etiam in festis: Sic Tollet. Suarez, Fagund. Azor. quos citat, sequiturque Castro Pal. *tom. 2. tr. 2. d. 1. de observ. fest. p. 6. n. 4.* Secundum video alicubi in die festo non permitti, licet jam ex consuetudine permitti, dicat Castro Pal. *ibid.* Servetur ergo consuetudo Patriae. Tertius magna ex parte consuetudine videtur jam permissus, videmus enim (ait idem *ibidem*) operarios sine ullo scrupulo die festo conducere, bona defraetor publicae voce Praeconis vendi, necessaria cibo, & potui venalia fieri, calceosque aliasque res leves emi, ac denique passim fiunt privatae venditiones, vel locationes, solum propter reverentiam festi non quasi in publico id fit; sed semiclausis officinarum januis: servetur ergo loci consuetudo.

3. Alicubi venduntur per Urbem publice Cupedia, & res esculentae ad populum, & maxime puerorum illicitamenta: atque ut id impune faciant, impetrant vendentes licentiam à Ministris Ecclesiasticis, data elemosyna. De hac ergo re illud tene, quod paulò *superius, c. 3. §. 2. n. 41. cum de Festuariis ageremus*, habuisti.

Placitum.

4. Placiti nomine comprehenditur omnis strepitus judicialis, id est, citatio partis, formatio processus, seu

cognitio causae, & sententiae, sententiaeque executio in causis omnibus civilibus, & criminalibus, à quocumque fiant iudice, sive Ecclesiastico, sive seculari: quae omnes actiones non solum sunt, nisi addit legitima exculatio, illicitae, sed insuper invalidae. Ita Laym. *lib. 4. tr. 7. c. 2. n. 7. alique passim; Fagundez lib. 1. Eccl. praec. cap. 14. fusi.* Cast. item fusi loco cit.

5. Puro tamen licere presentationes facere, institutiones, collationes, provisiones, & cetera Beneficiorum; quia haec non afferunt strepitum iudiciale, nam propterea ne putes vetitum esse diebus festis excommunicationem ferre in aliquem, nec multò magis ab illa absolvi, & ea facere, quae sunt voluntariae iurisdictionis, ut est, v. g. expedire dispensationes; quia haec non requirunt iudiciale causae cognitionem. Pari modo, si Advocates Iudicem informet, si arbitrator, non ut Iudex, amicabilem compositionem statuatur, si Iudex privam sententiam postea proferendam scribat, &c. contra observantiam festi, propter eandem rationem non agent.

6. Nec tamen hic deest causa exculans, nempe necessitas, & pietas. Festis ergo diebus possunt expediri licite causae alimentorum, Carceratorum, Pupillorum, Viduarum, & miserabilium personarum: item causae, quae celeritatem requirunt, quia alioquin res peritura sit. Ita Layman. *ibid.* Et Suarez quidem *tom. 1. de Relig. tract. 2. l. 2. de observ. fest. cap. 30. ad fin.* notat larronem de fuga suspectum, posse die festo capi, & in carcerem trudi; item in pagis causas civiles agitari, si aliis profestis diebus rustici nec adesse, nec vocari commodè valent.

7. Quia ratione hic etiam habeat locum parvitas matris, vide apud Fagundez *lib. 1. Eccl. 1. p. praec. c. 2. n. 8. & Suarium l. c. 3. 1.*

Iuramentum.

8. De hoc satis sit adnotare, quae compendiosè affert Layman *ibid. n. 8.* Probabile est, inquit, quod Caietanus docet, iuramenta in die festo prohibita non esse praeter judicialia. Alia vero negotia, quae die festo exercentur, ut inauguratio Doctorum, Contractus aliquis civilis, etiam iuramenta, si opus sit, confirmari poterunt, accessorium enim sequitur sum principale. Quod si in cap. 1. de Feriis, maior prohibitio iuramentis facta fuit, si Textus significare videtur; non est id usu receptum, vel postea abrogatum.

CAPUT V.

De Jejunio.

1. **N**on hic agemus de jejunio naturali, praenecessario ad Eucharistiae receptionem, quod abstinentiam à cibo, & potu requirit omnimodam, nec de morali, quo juxta rectae rationis regulas abstinemus prudenter à dictis: sed de Ecclesiastico, quod Fidelibus praecipitur statis diebus, potestque describi esse ex Azor. *tom. 1. lib. 7. c. 9. de jejun. q. 1.* Abstinentia à cerò genere ciborum sub unica concessorum comestione, sub meridiem suscipienda. Abstinentia à carnibus tantum, cum facultate pluries in die alios cibos comedendi, quae ab Ecclesia servatur Feria sexta, & Sabbato; vocari quidem solet Jejunium, sed largè.

§. I. De qualitate ciborum jejunij.

Abstinentia à carnibus.

1. **H**anc esse de Jejunij essentia, saltem ob universalissimam consuetudinem, firmiter communiter Doctores, Ita S. Thom. *q. 147. art. 8.* Sylvester *v. Jejunium.* Navarr. *c. 2. l. n. 10.* alique mox citandi; ex quo principio colliguntur sequentia.

2. Primò, Dispensatus ad carnes edendas, liber est à jejunio. Ita Caiet. in praedictum locum S. Thom. Fagund. multos referens *prac. Eccl. 4. lib. 1. c. 2. n. 6.* quidquid dicat Joan. Medina *Code de jejunio, quest. 5. d. 2. ad finem.* Ratio est, quia ad actionem quampiam quis teneri non potest